

Hoe maak je lezen weer populair op school?

Hoe maak je lezen weer populair op school? Simpel: stop een boek en wat speelgoed in een koffertje en laat de bovenbouw-kinderen voorlezen aan de kleuters. Met hun idee won basisschool de Driemaster uit Assen de onderwijsprijs Drenthe.

WOUTER HOVING

Op een oranje bank in de schoolbibliotheek van kindcentrum de Driemaster in Assen zitten een kleuter en een tiener. De oudste, Yanniek Walburg (11), leest voor uit het boek *Willemijn wil niet zwemmen*. Het kleine meisje Maryem El Morabet (4) luistert ademloos naar de avonturen van het meisje dat liever niet naar zwemles wil.

"Wat zie je op dit plaatje?", vraagt Yanniek. "Die man is gevallen", is het antwoord. "En wat doet Willemijn nu?". "Nou, zij gaat de man redden." Maryem wijst op de grijze muis die op de rand van het zwembad staat. In het boekenkoffertjeconcept van de Driemaster lezen kinderen uit groep 7 en 8 voor aan het kleine grut in groep 1 en 2. Die kleuters krijgen iedere twee weken een nieuw boekenkoffertje, met daarin een prentenboek en spelletjes waarmee ze het verhaal kunnen naspelen. Het boek krijgen ze twee weken mee naar huis.

Op die manier hoopt de school de teruglopende leesvaardigheid te stutten en het plezier in lezen onder kinderen weer aan te wakkeren.

Met de boekenkoffertjes is de school in de wijk Pittelo al twaalf jaar bezig. Maar sinds twee jaar is de inhoud van het boekenkoffertje ook gedigitaliseerd. Kinderen krijgen nog steeds het boek mee naar huis, maar kunnen op een website of app een filmpje van het boek zien. Dankzij de digitale boekenplank is het project 'Boekenkoffertje' vervangen door de 'Bereslimme Boekenkoffertje 2.0'.

Dankzij die vernieuwing kunnen taalkwakkere ouders makkelijker samen met hun kind het boek lezen. De filmpjes zijn interactief. Vragen tussendoor helpen de kinderen en ouders om de inhoud van het boek beter te begrijpen.

Met het initiatief kreeg de school de Drent-

se onderwijsprijs. Immers: de woordenschat van leerlingen vergroot, evenals liefde voor lezen. En dankzij de nieuwe methode kunnen alle ouders aanhaken. Ook als ze zelf moeite hebben met (Nederlands) lezen.

Dat is welkom in de wijk Pittelo in Assen. Want er wonen relatief veel gezinnen met een migratieachtergrond of personen die minder in de slappe was zitten. Directeur Heleen Drent weet nog hoe het was toen er ruim twintig jaar geleden begon als stagi-

aire op de Driemaster. "Kinderen vertellen bijvoorbeeld: 'Papa heeft de wasmachine verkocht, want hij wilde een mobieltje'. Anderen hadden mayonaise op brood naar school."

"In deze wijk heb je een mooie, bijzondere doelgroep, die een goed ambod nodig heeft. Daar wilde ik graag mee werken", zegt Drent. Voordat de school in januari 2019 met de Boekenkoffertjes 2.0 startte, haakten ook de pabo in Assen, bibliotheek De Nieuwe Kolk

Yanniek Walburg (11) leest voor aan Maryem El Morabet (4) op kindcentrum de Driemaster in Assen.

FOTO JASPAR MOULLEN

Onderwijsprijs voor XXL-eieren

Van de scholen in het voortgezet onderwijs won CS Vincent van Gogh de Drentse onderwijsprijs. Zij organiseerde een kunstproject waarbij leerlingen 27 beschilderde reuze-eieren op de Brink in Assen plaatsen (zie foto hiernaast). Met dat project haalde de school de kunst in coronatijd naar buiten, omdat musen in die tijd gesloten waren. Zo leerden kinderen iets over kunst. Docente Karin Kingma: "We wilden in coronatijd iets leuk doen voor onze leerlingen, maar ook voor de stad." Ook verschillende winkels zetten een klein kunstje in hun vitrine.

De school koppelde de eieren aan lessen over Fabergé-eieren. Dat zijn juwelen in de vorm van paaseieren die Peter Carl Fabergé tussen 1885 en 1917 liet maken in opdracht van Russische tsaren. Ze dienden ook om een gesprek aan te gaan met leerlingen over het belang van kunst. Juist in coronatijd moest de kunst een glimlach op gezichten brengen, laat Kingma weten.

en het digitale prentenboekaanbieder Bereslim uit Groningen aan. De vier partijen bepalen samen wat er nu in de nieuwe koffertjes zou moeten. De tien jaar oude koffertjes gingen de kliko in.

Vanuit pabo-studenten was het de wens om boeken te presenteren die bij de huidige samenleving passen. Zoals *De boer en de diernarts* van Pim Lammers. Daarin ontdekt de boer dat hij van mannen houdt in plaats van vrouwen. De dieren krijgen in de gaten dat de boer verliefd is op de dierenarts en doen alsof ze ziek zijn, zodat die arts vaker langskomt. Een ander nieuw boek in de koffertjes is *Het lammetje dat een varken is*, eveneens van Lammers, waarin transgenderthema's een rol spelen. Een schape ontdekt dat hij eigenlijk een big zou moeten zijn en laat een krul in zijn staart zetten.

Ook besloten de partijen om meer etnische diversiteit in de boeken te laten voorkomen. Zoals in het boek *Heb jij misschien een olifant gezien* van David Borror, waarbij de hoofdpersoon een donker jongetje is. Maar niet zo zeer het soort boeken, vóór de digitale versies, maken de 2.0-koffertjes echt nieuw. Al kun je je afvragen: is het wel handig om kinderen digitaal naar filmpjes te laten kijken, in plaats van voorlezen? Passief filmpjes kijken doen ze toch al genoeg? Niet volgens een taalonderzoek aan het

Kohnstamm Instituut uit 2021. Daaruit blijkt dat kinderen die toegang hebben tot digitale prentenboeken nog eerder vooruitgaan in hun woordenschat, dan kinderen die door ouders alleen worden voorgelezen uit een papieren boek.

Een digitaal prentenboek is een mooie aanvulling op het papieren boek, zegt Esther Bright daarom. Zij is vanuit het bedrijf Bereslim uit Groningen bij het boekenkoffertje-project aangehaakt. "We weten dat kinderen duizend nieuwe woorden per jaar leren als ze een kwartierje per dag digitale prentenboeken bekijken. En het verhaalbegrip gaat heel erg omhoog." Het boekenproject kan, als het aan Drent ligt, heel goed uitgerold worden op andere scholen in Assen. "Deze gemeente wil meer doen tegen laaggeletterdheid. Dan zou je deze boekenkoffertjes al vroeger kunnen aanbieden. Al op peetgroepen en kinderdagverblijven." Op die manier train je kinderen al eerder in leesvaardigheid en kweek je al vroeger de populariteit van boeken. Vooral bij kinderen die hier niet mee opgroeien.

Ook de voorleesrondes van groep-8-ers in de kleuterklassen zijn makkelijk over te nemen op andere scholen, zegt Drent. Al moeten scholen dan wel goed instructie geven aan de hoge klassen. "Als kinderen dat niet krijgen – zo begonnen we twaalf jaar geleden ook – dan gaat de overhoerigheid bedenken of moeilijke woorden vervangen.

Daarmee sla je de plank mis. De leerlingen uit groep 7 en 8 krijgen les in: hoe ga ik het voorlezen, wat zijn lastige woorden, welke voorspellende vragen ga ik stellen?"

Naast extra leesmotivatie, hoopt Drent met de aanpak ook dat kinderen uit groep 7 en 8 ontdekken hoe leuk voorlezen eigenlijk is. Drent hoopt dat dat hen motiveert om ooit op een dag ook de eigen kinderen voor te lezen. "In hun puberfase kom bij velen waarschijnlijk een fase faaarin lezen maar dom en stom is. Maar dan hopen we dat het later weer terug komt. Dat je nog weet hoe leuk het was om jonge kinderen voor te lezen, als je zelf papa of mama wordt." Dat plezier strakes ook de leerlingen Yanniek en Maryem uit. Als het muizenboek uit is vraagt Yanniek: "Heb je ook al een zwemdiploma?" Maryem knikt haar hoofd. Zij heeft haar A-diploma al, en kan zich daarom best verplaatsen in Willemijn de muis in het zwembad.

Inten begeleider Ingrid Visser staat met een glimlach naar het tweetal te kijken. "Je ziet kinderen van groep 8 echt groeien door de rol die ze krijgen in het voorlezen. De kleuter kijkt erg tegen die kinderen op. Dat geeft leuke interactie." Directeur Drent: "De grootste baliekluiers blijken dan opens heel zorgzaam. Je krijgt weer een nieuwe kring op zo'n kind." De prijsuitreiking van de Drentse onderwijsprijs vindt vrijdag 18 maart plaats.

Bereslim

Bereslim is aanbieder van digitale prentenboeken en educatieve computerspellen. Het bedrijf begon ooit in jeugdzorginstelling Molendrift aan de Ubbo Emmiussingel in Groningen. Twintig jaar geleden boog de directeur zich samen met wetenschappers van de Rijksuniversiteit Groningen over de vraag: hoe zou je ICT kunnen inzetten om taalontwikkeling van kinderen te stimuleren? Bereslim was toen een klein projectje om eerste educatieve computerspeltjes te ontwikkelen. Nu, twintig jaar later, is het een op zichzelf staand bedrijf met zeven werknemers. Er zijn acht wetenschappers gepromoveerd en 98 prentenboeken gedigitaliseerd.

Bij die prentenboeken maakt het bedrijf twee versies: een film waarin het gedigitaliseerde prentenboek alleen wordt voorgelezen en eentje waar 60k vragen in gesteld worden die kinderen helpen het boek beter te begrijpen. Als het kind de vragen lastig vindt, kan hij hints krijgen. Ongeveer 500 scholen zijn aangesloten en gebruiken de prentenboeken. De Driemaster in Assen is daar een van, maar is de enige die de digitale boeken aan het boekenkoffertje-project heeft gekoppeld.